

Đông ra khố i Basra

Tác Giả: Nguy&#n Th& Th& o An

Chúa Nhật, 11 Tháng 7 Năm 2010 16:13

Kính gi& i thi& u m& t bài r& t hay và có nhi& u chi ti& t thú v& v& Iraq. / Bài đ& c gi& i thi& u là m& t chuy& n có th& t.

Kính t& ng Sgt. Nguy& n Kh& c Bình & gia đ&nh

Khi tôi đ& t bàn chân đ& u tiên ch& m xu& ng đ& t M& , tôi đã đ& ý r& t k& , cái c& m giác đ& u tiên bao gi& cũng v& y, nó gây m& t n& t& ng sâu s& c lâu dài trong ký & c. V& y mà trong giây phút đó tôi ch& ng& n ng& m& t chút, m& t chút thôi r& i b& đ& y theo dòng ng& i... Cái c& m giác bàng hoàng, sâu s& c nh& t ph& i k& là lúc máy bay c& t cánh r& i Vi& t Nam . Khi chi& c máy bay United Airline nh& c mình r& i phi đ& o, tôi ý th& c đ& c mình không còn đ& t chân trên m& nh đ& t quê h& ng n& a. Tôi & & ng, bay cao và bay cao mãi. Đ& t nhiên tôi có c& m giác xác thân không còn t& n t& i, tôi gi& ng nh& m& t th& linh h& n đang & & ng r& i b& tr& n gian.

& Hình minh h& a

M& tôi nói, đ& t chân lên đ& t M& t& c là đ& t chân lên t& i thiên đ&ng. Cha nói, hãy bám tr& , đ& ng tr& v& cái đ& a ng& c này. Tôi hi& u, cha m& đang c& t ru& t đ& y, và tôi cũng đang qu& n lòng ph& i r& i b& gia đ&nh đ& đi du h& c.

Đang ra khở i Basra

Tác Giả: Nguy&n Th& Th&o An
Chúa Nhật, 11 Tháng 7 Năm 2010 16:13

“Ph&i b&am tr&.” Ba cái ch& này á& nh& và m&c r& trong tâm trí tôi. Nh&ng mà làm th& nào đ& b&am tr&? Đ& đ& c& l&i n&c M&, vào qu&c t&ch, và sau này kéo h&t gia đ&nh sang, đó là m&c tiêu t&i th&ng, và cũng là ni&m m& c&a c& gia đ&nh, đ&u đó th&t không đ&. Con đ&ng t&t là k&t hôn v&i ng&i có qu&c t&ch.

& ký túc xá, trong l&p, đi shopping, đi làm thêm, hay b&t c& l&o r&o n&i đâu tôi cũng dán m&t vào nh&ng đ&a con gái. Tôi đoán và xác đ&nh m&c tiêu, con nh& này còn Vi&t Nam quá, ch&c ch& có th& xanh, con nh& kia có v& M& hóa ch&c ch&n là có qu&c t&ch r&i hay nó đ& đ& đây. Tôi b&t k& tu&i tác, nhan s&c, trong đ&u v& ra m&t cu&c tình ch&p nhoáng, mà cái nào cũng k&t thúc b&ng m&t bu&i l& tuyên th& t&i s& Di Trú. Nh&ng mà th&c t&, ch&a có l&n nào tôi m& mi&ng làm quen, tôi v&n đ&ng đó v&i m&t tâm tr&ng xuôi x&, h&n h&n.

T& h&n n&a, tr&c m&t h&, tôi có c&m giác mình là ng&i làm b&ng th&y tinh trong su&t, h& nhìn th&y tâm đ&a b&t chánh, nh&ng ý đ& đen t&i rõ m&n m&t nh&m&t v&t m&c đen v&y b&n kh&p ng&i. Nh&ng th&ng du h&c sinh khác b&o, hãy coi ch&ng, léng phéng v&i h& có ngày ăn dao, ăn đ&n đ&y. Chúng nó bày, mu&n l&i, ch& có n&c k&t hôn gi&. K&t hôn gi& ng&n r&t nhi&u ti&n.

Cha m& tôi đã ph&i c&m c& nhà c&a, tài s&n duy nh&t đ& lo chuy&n du h&c r&i, đánh ch&t tôi cũng không dám nghĩ t&i t&o m&t gánh n&ng n&a cho gia đ&nh. M&t th&ng b&n khác b&o, đ&ng lính đi, ph&c v& trong quân ngũ m&t th&i gian v&a đ&c quy ch& vào qu&c t&ch, v&a đ&c h&c b&ng h&c đ&i h&c, nh&t c& l&ng ti&n. Chi&n tranh Iraq m&i b&t đ&u, nhu c&u c&n lính đ&ng cao. Và tôi, quy&t đ&nh ngay, m& m&t con đ&ng máu, vào quân đ&i đ& thoát hi&m.

Quy&t đ&nh vào lính làm m&i ng&i kinh ng&c. B&n tôi nói, “Đi lính bây gi& là nh&y vô đ&a ng&c.” Tôi c&i c&i, v& v& cái đ&u g&n nh& tr&c lóc. Không, tôi ch& mu&n làm m&t cú “v&t vũ môn” thôi. T&ng truy&n ngày x&a có m&t loài cá chép, c& ba năm thì đ&c v&t vũ môn đ& hóa thành r&ng. T& dân Vi&t đ& tr& thành công dân M& cũng gi&ng nh& đi đ&u thai ki&p khác, tôi c&n ph&i “v&t vũ môn” nh& m&t con cá chép th&t.

Tôi không k& cho ai nghe v& th&i hu&n nh&c & quân tr&ng. Làm th& nào đ& t& m&t ng&i dân tr& thành m&t ng&i lính? Nó đã tóm g&n trong hai ch& hu&n nh&c. Ng&i ta hu&n luy&n ng&i lính đ&ng v&ng trong m&i tình th&, k& c& khi đ&ch b&t, b& tra kh&o và ch&u nh&c hình.

Tôi g&i cho gia đ&nh m&t t&m hình l& m&n khóa. Tôi trong b& quân ph&c b& binh, vắc s&ng, qua

Đang ra kh ở Basra

Tác Giả: Nguy n Th Th o An

Chúa Nhật, 11 Tháng 7 Năm 2010 16:13

---

nh u t th . M t t k h c. M đ v t v n u i ba t i trong t u nh u n m. C n cha, tuy l l n h tr n nh ng l u c xe t n g T.54 t i n v o Dinh Đ c L p, cha c n g đ i c n đ n g l p ch t l m tuy n ph n g th p h i a T y S i G n. Cha b b t ngay m t tr n v o gi th 25 n n t u l u l chuy n th ng. Trong th cha v i t, “Cha t n tr ng quy t đ nh c a con. Ph i nh r ng, m t ng y l m l n h, c đ i l l n h. Ng i l n h kh n g s d ng q n đ i nh m t ph ng ti n... Kh i con c m c t i u th i ph i ch i m cho b ng đ c.” K t đ ó, cha kh n g v i t v nh ng chuy n đ r i, th cha t o n l l nh ng tr n g l i t k v nh ng u đ i m c a đ th v u kh i c c l o i, v c c h đ i ph n g t i n h th nguy h i m.

Kh n g n i ra, nh ng t i h i u cha m u n truy n h t n i l c, t m huy t cho t i, kh n g gi l i m t ch t g i. T i ngh i, nh ng v u kh i x a c h i n tr ng Vi t Nam h i n n m trong v i n b o t n g. Ch i n tr ng I r a q s a m c, trong l n g n u i, ngo i th n g ph , ch b u a, v b n v đ ng. Nguy h i m nh t l nh ng “road bomb”. N ó ch l nh ng ch t n t t o, r t đ n s , n m l n trong g ch đ , r c r n ph th i v n đ ng. m t n i m à k th u kh n g nh ng ch l con ng i, m à c n l g ch đ , r c r n, c c y th i đ l n i t i nguy h i m. Nh ng t i kh n g n i v i cha đ i u n y.

R a tr ng m t n m đ n v t i m i t i phi n qua I r a q . Tr c đ ó, ch n g t i đ ã đ c th o t p nh u n nhuy n v ch i n tr ng m i, th c t p tr n c c đ a h i n h s a m c Black Rock (Nevada), l e o l n nh ng m m n u i ch t v t n nh ng v n g th ch s n k v i c a Arizona . M u a Đ n g ch n g t i l n l i h n g q n tr n nh ng r ng n u i tr ng x o a tr n Canada . H e , ch n g t i xu ng Texas , l n g th n g l c l i tr n s a m c m i n v i n t y , ch u đ ng c i n g v k h t c t u n đ t m u s i n h th o t h i m. B ch huy đ n v n i, ph i b i t s i n h t n trong “t l n h” v tr n “l n ng” đ k h i qua I r a q l m t i Al- Qaeda “l e ” m t.

Ch i n tr n g I r a q b t đ u v o ng y 20 th n g 3 n m 2003 v ng y 1 th n g 5 kh i v i n g th m ch i n h m USS-Abraham Lincoln o n g Bush tuy n b ch i n tr n g ch m đ t. Ch i n g quy n đ c t i b l t đ , ch u n b cho m t n n d n ch đ n g đ c t i n h n g, m i đ ng ph i đ u đ c th m ch i n g th n g qua b u c . Ng y 13 th n g 12 c n g n m đ ó, Saddam Hussein b b t, h y v n g ph c qu c t i u t n.

Nh ng m à I r a q s n g v n n kh p n i. T t h n g ph đ n th n g q u e , r ng n u i, s a m c, n h a th , tr ng h c, ch b u a, đ u đ u c n g c ó nh ng kh n g c . Nh th i d m ba ng i, l n l n đ n v i t r m. Th t tr n g h l th ng d n , c m s n g l n h l gi c. Kh n g ph i d n I r a q ch ch ng M , m à x e m r a h ch ng n h a u c n t n t h n. Q n kh n g ch i n c ó th x s n g b n v o ch b u a, n h a th , tr ng h c, th m ch i đ m c i h y t n g l .

Đang ra khở i Basra

Tác Giả: Nguy&#n Th& Th& o An
Chúa Nhật, 11 Tháng 7 Năm 2010 16:13

Khi tôi đät chân đän Mosul , pháo đài kiên cänh täc a đäng Baath do giáo phái Sunni phe Saddam thì giao tranh vän còn ác liät.

“Säc mäy mäi hät chiän tranh.” Thäng Michael Tea, tiäu đäi träng mäi cäa tôi nói. “Mä có rút hät quân thì chiän tranh vän còn.”

“Täi sao còn?” Tôi ngäc nhiên.

“Mäy täng täi Iraq chä có chäng Mä hä? Täi nó chäng nhau còn đä hän chäng Mä.” Thäy mät tôi vän tròn xoe, nó nói. “Cùng là dân Iraq, gäc ä Räp, cùng Häi giáo, nhäng phe Sunni chäng phe Shi’a, hai phe này läi cùng chäng ngä i Kurd ä miän Bäc, ngä i Kurd läi chäng chánh quyän Iraq bät kä phe nào cäm quyän, ngä i Turkman cũng chäng chánh quyän Iraq, chäng Sunni, chäng phe Shi’a, chäng ngä i Kurd, ngä i Assyrian Christian chäng hät täc ä các phe khác hä.”

“Träi äi, nhäc đäu quá.”

“Tao điên mät.” Mäy thäng trong đän vä tôi ôm đäu la.

Tôi bình tänh häi, “Trong các nhóm, nhóm nào đäng nhät?”

“Giáo phái Shi’a đäng nhät, chiäm gän 60% dân sä. Phái Sunni 20% đäng nhì. Thä ba là ngä i Kurd miän Bäc cũng khoäng 20%. Mäy nhóm còn läi chäng 3%.”

“Đä ät. Chä cän än đänh các phe phái län träc thì các phe nhä phäi chäu phép thôi. Iraq sä thái bình”

Michael Tea cäi i län, “Chuyän đó con nít cũng biät. Nhäng mà làm sao đä hängäi läi väi nhau häa chẳng chä có Träi mäi biät.”

“Nhäng täi sao hä chäng nhau?” Thäng Ted häi.

“Nguyên nhân bät nguän tä Giáo chä Muhammad. Sinh năm 571, nhäng mãi đän năm 610, bän mä i mät tuäi, ngài mäi bät đäu rao giäng kinh Qur’an và thành läp Häi giáo. Đän năm 632, ngài bä bänh và nghĩ täi viäc truyän ngôi. Bäy giä, trong hàng tän đä bät đäu chia ra hai phe. Mät phe theo kiäu cha truyän con näi, Giáo chä không có con trai nên äng hängäi con rä tên Ali Abu Talid näi ngôi. Nhäng phe khác cho räng, Giáo chä là ngä i thäa sai cäa Chúa, väy ngä i đäi đä tä Abu Bakr mäi đä đäo hänh tiäp täc ngôi vä đó. Cuäc tranh chäp đän täi viäc Giáo chä phäi ra phán quyät cuäi, nhäng cä hai phe đäu không chä đäc nên xäy ra bäo loän và khi äy đã có kä ra tay giät Giáo chä. Tä đó đän nay không thäy ai thäc mäc, đäi u tra hung thä đã sát häi Giáo chä. Ngä i ta bän lo täi viäc tranh ngôi. Cho täi bây giä kä nhä bät phân thäng bäi.”

Đến ng ra khở i Basra

Tác Giả: Nguy&#n Th& Th& o An
Chúa Nhật, 11 Tháng 7 Năm 2010 16:13

“H&#n c&# ngàn năm trôi qua, Ali và Abu cũng không còn, ai lãnh đ&# o thì cũng đ&# c kinh Qur’an thôi, có chi mà tranh ch&#p.” Tôi nói.

“Đ&# o H&# i có m&# t t&# ba dân s&# kh&# p th&# gi&# i, giáo quy g&# t gao, ng&# i lãnh đ&# o quy&# n h&# n h&# n T&# ng Th&# ng, vua chúa m&# t n&# c.

Chính Ali và Abu ch&# c cũng không ng&# , n&# u bi&# t tr&# c h&# đã t&# n di&# t nhau ch&# không ch&# u chia thành hai phe, di h&# a t&# i b&#y gi&# .” Michael Tea nói, “M&#y không tranh ch&#p, đ&# thua thi&# t l&# m.” Tôi vào quân đ&# i, r&# i đ&# c nh&# p t&# ch, t&# ng lai đem c&# gia đình sang, nghĩ t&# i c&# nh đoàn t&# , tôi “l&# i” quá c&# , thua thi&# t ch&# nào. Tôi ti&# p t&# c th&# c m&# c.

“V&# y giáo phái Sunni c&# a Saddam thu&# c dòng nào?”

“H&# là truy&# n nhân c&# a đ&# i đ&# t&# Abu Bakr, là thi&# u s&# . Còn phái Ali con r&# Muhammad là phái Shi’a thân Iran chi&# m đ&# s&# .”

“Tr&# i đ&# t!” Tôi kêu lên, “Làm th&# nào mà Saddam l&# y thi&# u s&# th&# ng đ&# s&# ?”

“L&# y bàn tay s&# t.” Michael Tea tr&# l&# i t&# nh b&# . “Chính nghĩa, công lý hay gì gì n&# a cũng b&# đ&# b&# p thôi. Trong 25 năm, Saddam x&# t&# c&# trăm ngàn ng&# i.”

“&# i tr&# i &# i.” C&# ti&# u đ&# i kêu lên, th&# t kinh kh&# ng.

Đêm đó, tôi tr&# n tr&# c nghĩ v&# Saddam. Iraq là m&# t vùng đ&# t c&# , có hai con sông Euphrates và Tigris v&# t qua. N&# i đây đ&# c m&# nh danh là cái nô i c&# a nhân lo&# i, b&# i ng&# i ta tìm th&# y đ&# u v&# t con ng&# i x&# a nh&# t trái đ&# t &# đây. Vì s&# ng gi&# a vùng đ&# t đ&# c b&# i đ&# p phù sa c&# a hai con sông nên ng&# i ta g&# i n&# n văn minh này là n&# n văn minh L&# ng Hà. Th&# i đ&# đá, đ&# đ&# ng, đ&# s&# t đ&# c dùng làm vũ khí.

Các công trình ngh&# thu&# t ki&# n trúc nh&# thành Babylon , v&# n treo sau này tr&# thành k&# quan th&# gi&# i cũng phát xu&# t t&# đây. Văn hóa phát tri&# n r&# c r&# nh&# th&# nh&# ng dân c&# đ&# i Iraq y&# u xi&# , đánh gi&# c đ&# không th&# t&# . Liên ti&# p tr&# i m&# y ngàn năm Iraq luôn b&# các ch&# ng t&# c khác xâm chi&# m và cai tr&# . Iraq ch&# a bao gi&# giành đ&# c đ&# c l&# p, t&# v&# biên gi&# i cho mình. Sau th&# chi&# n th&# nh&# t, đ&# ch&# Ottoman th&# ng tr&# Trung Đông b&# Anh, Pháp, M&# đánh b&# i.

Chính ng&# i Anh đã v&# l&# i b&# n đ&# cho Iraq . Nh&# ng Saddam và đ&# ng Baath m&# i giành đ&# c l&# p cho Iraq t&# Anh. Nh&# v&# y k&# ra Saddam là m&# t anh hùng, ch&# a ch&# c là t&# i nhân. Nghĩ t&# i đó, không ch&# u n&# i, tôi h&# i Michael. Nó b&# t c&# i l&# n.

“Ya, ya. Saddam là anh hùng, nh&# ng là anh hùng c&# a 20% dân s&# thôi.” Nó n&# t tôi, “Ng&# đi. S&# ng &# đây, khóa mi&# ng l&# i. Tuyên b&# b&# y b&# , sáng mai 60% dân s&# còn l&# i s&# gi&# t m&#y đó.” Nh&# ng mà tôi v&# n không tài nào ng&# đ&# c. N&# u Saddam là ng&# i Shi’a có th&# tình th&# s&# khác.

Đi ra khỏi Basra

Tác Giả: Nguyễn Thọ Thọ An

Chúa Nhật, 11 Tháng 7 Năm 2010 16:13

Nếu Saddam không đi c tài, tình thế sẽ khác. Nếu Saddam không xâm chiếm Kuwait, không làm Thành Cát Tư Hãn thế ng nh t ở Ráp, tình thế sẽ khác. Và nếu tôi không mất ng, tình thế cũng sẽ khác.

Mọi sáng, đến với tôi như những ngọn núi Haji Ibrahim. Đây là vùng núi cao như Iraq, trên 11 ngàn feet, nằm sát biên giới Iran. Bộ chỉ huy đến với tôi nói, những người Sunni đang rút về đây, họ sẽ truy quét người Kurd ra khỏi vùng núi để chiếm lấy địa bàn. Nếu để họ chiếm được khu vực này sau rất khó kiểm soát. Đây cũng có thể là con đường vận chuyển vũ khí từ Iran chuyển cho người bạn. Nhiệm vụ chúng tôi là bảo vệ người Kurd, chặn đường con đường tiếp tế vũ khí từ Iran.

Một trời chập chờn, ba phi đội UH-60 Black Hawk bay hàng loạt luân phiên thế chúng tôi xuống chân núi. Chân núi chập chờn, chúng tôi vừa lặn vừa chập chờn. Phải biết mình thành một mục tiêu luôn luôn di động. Có thể những tay bắn tỉa của địch đang phác kích đầu đây. Cuộc hành quân bắt đầu từ giữa hai khe núi thấp nhất và tỏa ra những vùng phức tạp. Núi Iraq rất ngồ ng, không cao quá gì, nhưng nếu có toàn đá tróc. Tôi đoàn trưởng ra lệnh, tất cả tiến ra, kiểm soát những hang động trước khi tiến lên núi, chú ý hình h và những bãi mìn.

Tôi đi dàn ngang, ghim súng chỉm chỉm tiến lên. Khi đi hình này, cha tôi viết, là thế tiến nguy hiểm, vì địch ở đâu đó quật một tràng là tôi đi tiêu. Tôi đâm s, thế ng Michael Tea không có kinh nghiệm, đáng lẽ nên dàn hàng một tiến lên mới đúng.

Tôi kêu Michael trong earphone. Nó la, “Nhìn vô ng nh, quan sát những điểm đen kia.” Những điểm đen thế ng là những cửa hang, lỗ bắn và bắn hay ván t. Tôi rùn mình xuống, lò dò tiến. Một dán vào ng nh và đi về ch. Cái ng nh này tôi này mãi mãi đi c lo i 50MM có thể phóng một tiêu từ ra 3 đến 9 m, rất rõ. Tôi gần ng nh trên khu M4A4 có 2 c, vì bên d i còn thêm bộ phận phóng từ M203, sẽ công phá m nh và xa hơn M.79 chỉ tiến trưởng Việt Nam.

Tôi đoàn trưởng nói, hành quân 2 ngày, quân trang gần, những đồ leo núi, không quân y m trở nếu có tình thế bất ngờ. Những cha tôi viết, nếu đường trở nên tiến không những đi c, cuộc hành quân có thể kéo dài. Vì vậy, hành trang của tôi ng trĩu những một cuộc chuyển quân xa hay sẽ đi ng một trở nên. Ngoài ra, cái áo khoác tactical vest nh u túi của tôi nhét đồ thế, 4 băng đến d trở 1,800 viên, 10 qu M203, dao găm Ka-Bar bén ngót, kính ng ngo i tuy n ban đêm, một canteen n c, hai phần MRE thế ăn liền, một nh ch ng h i gas vì người Kurd đã thế ng b Saddam tiến công b ng h i để c Sarin thế hàng loạt.

Lúc ng i trên tr c thẳng, th y tôi vũ trang đ n t n rãng, c đ i nhìn tôi nh quái v t.

“Ê, mày đ nh m t mình tiêu di t h t m t ti u đoàn h ?” Th ng Ted x ngón tay tìm coi có cái túi nào còn tr ng trên cái áo vest ph ng c ng c a tôi.

“Oh! My heroes” Th ng Robert láu l nh, gi v ch p tay ng ng m . “Có mày, ch c t i tao không quá.”

Tôi n i sùng, h t tay t i nó, n t. “K tao.” Nh ng mà nhìn l i, tôi th y mình gi ng nh “Cái Bang Tám Túi” th t. Đem nhi u th quá cũng không gi ng ai. L n sau tôi s rút kinh nghi m. Có m t bàn to l n mò m bóp cái ba-lô sau l ng tôi.

“Tr i i, nó đem theo m n n a đây này.” Th ng Ed c i hô h , “Mày tính đ nh c trên núi luôn à?”

“Câm mi ng.” Tôi quát lên m t ti ng, b c t c, th ng này l qu khi xu ng đ t tôi s đá cho nó m t cái đ đ i. Nh ng mà nhìn l i, nó b h n, bàn tay c a nó to g p ba l n tay tôi.

Michael Tea, ti u đ i tr ng, n t, “Shut up.” Đôi m t nó rà m t l t, tia nhìn phát ra l a, chúng tôi nóng ran c ng i.

Có ti ng súng M4 “t ch, t ch, t ch...” ròn rã. “Đ ng r i.” Có ti ng la sau l ng tôi. C b n n m r p xu ng. Ch ng ba m i giây, Michael đ ng tr c quay đ u ra hi u, chúng tôi t hai bên, nh ng cho hai th ng mang M249 đi gi a, m t th ng lui ra sau đ b . Chúng tôi bò lên, ép sát hai bên, ti n g n c a đ ng. Ch c ch n có ng i, tôi th y t m b t rung rinh, nh t đ nh không ph i dân, có l t i Baath đã đi tr c m t b c.

“Marhaba” Ti u đ i tr ng c m micro g i l n ba, b n l n, không ai tr l i.

Qua kính nh m, tôi th y t m v i b t nhúc nhích nh có ng i đ ng ngay sau đó. Tôi đ t tay vô cò s n sàng, th ng nào lú ra, tôi n li n. “Tiên h th vi c ng.” Tôi nghĩ, “Thà b n l m còn h n b b n ch t.” Tôi không mu n ch t, nh t là ch t đây. M c k ông Bush mu n xây đ ng dân ch hay phát huy t do gì gì đó, tôi không “ke”. T i Iraq có ch t khô trên gi ng đ u, tôi cũng không “ke”. Tôi ch mu n s ng đ tr v . Đ m , m t ngày nào, cha m em út tôi đ c đ t chân lên mi n đ t h a.

“Hello. Hello. Anybody’s there?” Th ng Michael kêu mu n t t h i.

C a hang vén kh , m t nhánh cây ló ra, đ u có c t m t mi ng v i tr ng. Đ u hàng r i, chúng tôi th phào, không c n ph i n súng. Nh ng vì đ cao c nh giác, bi t đâu đ ch trí trá khó l ng, Michael v n kêu h b ng ti ng R p.

H b t đ u đi ra, dè đ t t ng ng i m t. A! tôi nh n ra, đây là dân quân Kurd, h trang ph c khác ng i Iraq , đàn ông m c qu n phùng (ki u Th), áo s mi, đ u qu n khăn x p, râu tóc ng n g n. T t c hai m i b y ng i, k c b n đ a tr ch đ 12,13 tu i. Trong b t c Kurd, ng i nào vác n i súng, ng i đó là lính, b t k nam ph lão u.

May quá, ng i Kurd đ đây, có nghĩa vùng này an toàn. Trong khi ti u đ i liên l c c p trên, tôi đi m t vòng kh o sát.

Ch suy di n t cái hang này tôi cũng th y v n đ ki m soát an ninh, hay ngăn ch n s chuy n

Đường ra khỏi Basra

Tác Giả: Nguyễn Thọ Thọ An

Chúa Nhật, 11 Tháng 7 Năm 2010 16:13

Vũ khí qua biên giới là một chuyện nan giải. Cửa hàng này, hàng càng vào trong càng rộng, khuôn viên chính giữa có thể chứa vài ngàn người. Người đi đường có một hàng nhỏ, người ở trong vệt. Họ nói, mùa Xuân tuyết trên núi tan, người ở theo khe chảy xuống tích tụ nên họ, để dùng quanh năm. Đàng sau còn có một cửa khác ăn thông, có thể thoát ra bên vách khác. Cái cửa này không phải do thiên nhiên mà do họ đào phá từ năm này qua năm khác mà thành. Tôi đi vòng lòng xem qua nơi ăn, chỗ ở của họ. Có lẽ đây là trạm trú quân của quân du kích nên đồ đạc, bếp núc không có dù ở vệt đàn bà. Nơi nhiều xoong chảo, mâm chén của họ có lẽ toàn là đồ từ thời Adam, Eva, cũ kỹ thối rữa phát sáng.

Người Kurd có một Iraq có lẽ thời khai thiên lập địa. Họ không phải giống dân ở đây, không theo đạo Hồi. Sự khác biệt văn hóa, phong tục, ngôn ngữ, trang phục, biến họ thành cái gai trong mắt dân ở đây. Trải qua hàng ngàn năm, họ đã bị các chế độ tàn ác, các thời kỳ đen tối, vua chúa khắp nơi truy sát. Hàng ngàn năm, với sự chiến đấu dẫu dài, họ vẫn sinh tồn mạnh mẽ, họ đã trở nên chững chạc liên tiếp từ đời này qua đời khác. Khi bị truy sát ở Iraq, họ bị ngạt thở nhau qua Thổ, khi Thổ đánh đuổi họ, họ chảy qua Syria, khi bị Syria cản, họ trở qua Iran, bị Iran đánh, họ lại chảy về Iraq. Họ sống du mục và chững chạc loang loang khắp biên giới giữa các nước. Lịch sử của người Kurd là lịch sử chững chạc. Cho thời bây giờ họ chưa có điểm dừng chân.

Tôi nghe nói, sau thời chiến tranh I, người Anh ký hiệp ước giúp họ thành lập quốc gia Kurd, thủ đô đáng lẽ là Mosul. Đời tôi, người Kurd ký kết cho Anh khai thác mỏ dầu ở miền Bắc, lãnh địa của Kurd. Hiệp ước đã ký kết, năm 1927, Anh đã khai thác dầu. Hàng quốc gia Kurd đời này về nay còn nằm trên giấy. Không phải người Anh bội ước mà người Kurd đã bị mất cửa hàng lập quốc có một không hai. Vì đây là thời gian, Anh cũng đang thành lập Iraq. Do trở nên chững chạc, người Kurd đã bị phân hóa từ đời nào cũng không biết. Khi tiến hành việc lập quốc gia, người Kurd ở Thổ thích chính sách của Thổ, người Kurd ở Iran thích theo khuôn mẫu Iran, người Kurd ở Syria thích theo chế độ như Syria, người Kurd ở Iraq lại không thích ý kiến các nhóm khác. Không ai nghe ai. Một năm sau, Iraq tuyên bố độc lập, biên giới bao trùm luôn phần đất Kurd. Và người Kurd từ đó lại tiếp tục: Chững.

Nghe thời đó này, tôi cảm thấy buồn. Mong rằng người Việt từ nay không phải ở Mỹ, Anh, Úc, Pháp, sau này trở về sẽ tránh vệt xe đạp như người Kurd.

Tôi đi ra khỏi vệt hẹp, chúng tôi trở vào trong hang. Một vòng tròn, phía là Kurd, phía là Mỹ. Tôi đi đoàn mặt trời dù một quân nhân thông thạo tiếng. Người Mỹ sẽ báo về người Kurd, tìm thời về một khu vực trú cho họ. Thành phố Tikrit trở lên là khu Cơm Bay, người ở trạm máy bay Anh Mỹ và Liên Hiệp Quốc. Phía Mỹ sẽ cung cấp khí gas và huấn luyện dân quân Kurd. Đời tôi, Kurd kiểm soát và phát hiện hàng con đường về vũ khí lưu qua biên giới. Vũ khí và toán huấn luyện sẽ tiếp theo. Nhiệm vụ chúng tôi rồi khi này đây và tiếp tục hành quân sau lưng núi.

Đi ra khỏi Basra

Tác Giả: Nguyễn Thọ Thọ An
Chúa Nhật, 11 Tháng 7 Năm 2010 16:13

Thằng Ted chửi, Robert chửi, Ed cũng chửi, còn tôi chửi... thảm.
“Tội sao họ không đả tặc mình là lính luy?” Thằng Bob cười.
“Đây là lính. Chửi họ đi.” Tôi đứng trước ngẩng đầu.

Chúng tôi đi vòng sau lưng núi. Núi này thấp hơn núi kia. Màu đá tím tím, phẳng lì, dốc cao thoải thoải. Ba-lô trên vai tôi trĩu xuống, oằn vai. Mũi 17:00 tối năm giờ chiều, trời đã nhá nhem. Gió thổi buốt mát. Chúng tôi đứng ở bên mép khe trũng, mấy bụi cây thưa cao quá đầu người, che khuất mặt mặt cái hang. Tôi mất đường. Tôi vào gốc cây, tôi đứng thẩn thẩn. Mấy thằng kia quần trang nhếch nhếch, cũng mất mặt hỏi. Khi thằng Michael chửi tôi, nó xua tay tôi như xua tà.

“Đi, đi vào trong kia kiểm soát trước.” Nó chửi te tát, “Chưa kiểm soát mà đứng đây chửi, tội bây giờ muồn chôn thầy là đây chửi?”

Cái thằng này có thể lên tội tôi ở đây. Nó không hề biết thằng anh em đứng đây. Mũi hỏi người ta mà nó tưởng như người ta.

Chúng tôi chửi vào trong hang, kiểm soát. Tôi mất mũi nhọn, tối sáng tôi giờ chiều đi và chửi, chưa có hết cảm nào. Đã vậy, đôi mắt chớp chớp mũi riu riu. Nó đứng trước, tôi cũng phải ngã ra ngất mất giờ cái đã, chửi đánh đấm tính sau.

May quá, cái hang kín, không có người. Michael nói, khi nào chắc chắn an toàn mũi đứng ở ngoài, ăn uống. Thằng Ted giờ, “Sao nó không nói, khi nào bắt đầu của Bin Laden, ăn cảm cũng chưa mũi.”

“Clear.” Thằng Bob đứng bên sườn chửi vòng qua nói.

“Clear.” Thằng Tom vạch sau hay đầu đó cũng la lên trong máy.

“Clear, clear.” Hai ba tiếng nữa của ai đó vọng ra. Tôi đứng trước liên lạc với trung tâm hành quân rồi phân công. Chúng tôi đứng chờ ở đây. Mũi, hai, ba, thằng Michael chửi tôi, Ed và Ted, ba đứa a bây giờ: chửi mũi. Rồi nó khoác tay, kéo mũi bám theo sau, đi đứng chờ Hai. Nghe mũi vài ba tiếng nó quay lại, chửi xuống chân núi.

“Đêm nay, tội bây giờ chia nhau canh giữ hầm núi phía đông. Có phát hiện gì báo ngay, không đứng ở ý hành động.” Nó quay qua tôi, “Còn mày, tội nay, không đứng ở làm thủ, không đứng ở giờ.”

Chưa kịp phản ứng, nó khóa miệng tôi. “Đây là lính.”

“Yes, sir.” Tôi gào lên, mũi mũi mũi máu.

Ted và Ed bỏ, “Ăn cái đã, tối sáng tôi giờ tao đói mũi rã ru.” Tôi nó ăn, tôi kê đầu trên ba-lô ng. Có mũi mũi khi ngửi ngon hơn ăn giờ ngàn lần.

Ngồi đứng ba tiếng, thằng Ted hỏi tôi đây. Đợi phiên. Trời bây giờ tối đen như mực. Tôi có cảm giác buốt buốt ta quàng vào cái lạnh đen trong vũ trụ. Vừa nằm xuống, thằng Ed, thằng Ted đã ngủ say như chết. Tôi đứng mũi, mũi cay xè. Tôi uống mũi mũi mũi mũi, cũng chưa như lính. Bây giờ thiên đứng không phải là thành Babylon, không phải là vượn treo Hanging Garden, không phải

Đang ra khỏi Basra

Tác Giả: Nguyễn Thị Thọ An
Chúa Nhật, 11 Tháng 7 Năm 2010 16:13

Đang a Đàng, hay trên Thiên Đàng, mà là trong cái m n bông m m nh nhưng, m t r t, m t mà. Tôi đang c đ c chui đ u vào đó, đánh m t gi c trăm năm.

Ti ng Michael léo néo trong máy. Tôi tr i r i lồi trong ba-lô m t t m ponchos, m t l thu c Alert. Thu c này u ng vào b o đ m t nh nh sáo su t 48 ti ng đ ng h . T m ponchos, tôi tr i ra t đ u cho hai đ a b n. Đêm trên núi cao, s ng xu ng l nh l m.

Tôi ng i thu lu trong bóng t i. M t chút sau m t quen v i màn đêm, tôi th y đêm không đen nh tôi t ng. Tr i trong và cao vút, đêm có ngàn sao l p lánh, m t m t trắng l i i m chênh ch ch h ng Đông. Trăng l i i li m cong vút, bóng nguy t treo h , s c trắng m nh t lung linh làm đêm tr nên huyền o. Không hi u sao trong t t c truy n c r p ng i ta ch th y b u tr i và ánh trăng l i i li m. Bây gi , tôi ngó trăng. Trăng cũng ngó tôi. Mà không, trăng ngó v n v t. Tôi cũng ngó v n v t. Đêm th t yên tĩnh. Tôi l ng nghe ti ng gió m n man vu t ve l ng núi, ti ng c lao xao, rì rào chen l n trong ti ng đ p đ u đ n c a trái tim tôi.

Ba ti ng đ ng h trôi qua. Tôi ng i im trong m t t th g n nh b t đ ng. Nhìn xu ng khe núi bên d i, b n b v ng tanh. Có ai bi t n i kh c a m t con sói rình m i? Ph i kiên nh n l m. Tôi nhìn vào khe núi nh nhìn vào m t kho ng không vô đ nh.

Hai gi sáng. Gi này là c a th ng Ed đây. Nh ng tôi t nh táo l m, cho hai đ a nó ng thêm m t chút. Bây gi , trăng ch ch v Tây. Đêm Iraq th t huyền di u, nh ng mà tôi v n nh m t v ng trắng v ng v c xa tít ã quê nhà.

“Tr i xanh, trăng có t bao gi ?

Ng ng chén, đêm nay h i m t câu

Ng i v i lên trăng, vin ch ng đ c

Khi đi, trăng l i mãi theo nhau.”*1

Có ph i ánh trăng này t Vi t Nam đã theo tôi t i đây chng? Còn sao n a? Sao Hôm, sao Mai đâu? Tôi nhìn tr i r i nhìn đi m “nóng” d i khe núi. M t vì sao đang r i trong lùm c . Sao nh p nháy, nh p nháy. Th t vô lý. Tôi d i m t mình m y l t. Qu th t, có m t ngôi sao đang r i trong lùm c . Cái gì đó h ? Tôi ch p kh u súng, m kính nh m, đi u ch nh t m nhìn. Không ph i ánh sao. Đi m sáng là ánh đèn pin đang v y qua, v y l i. Tôi l y googles*2 nhìn, đèn t t. Nghe ti ng lách cách, th ng Ted, th ng Ed đ ng nh m d y. Chúng bò l i bên tôi, thì th m. “What’s up?” Nó h i, “Cái gì v y?”

Không đ i tôi tr i i, nhanh nh c t, nó ch p súng, quan sát qua ng kính, “Oh, men.”

Tôi g i máy, báo cáo tình hình. Michael l nh, theo dõi m c tiêu, khoan n súng. Nó báo cáo v

Đang ra khở i Basra

Tác Giả: Nguy&#n Th& Th&o An

Chúa Nhật, 11 Tháng 7 Năm 2010 16:13

Trung Tâm hành quân. Ba th&ng tôi xác đ&nh t&a đ&, theo d&oi đ&ch. Có th& đây là t&i v&n chuy&n vũ khí t&p t& cho kh&ng b&. Có m&t đ&ng h&m hay hang đ&ng bí m&t nào đó đi ngang qua eo núi này. Có l&i vào t&ph&i có l&i ra. Không bi&t phía tr&c núi có ai phát hi&n gì không? Không bi&t số l&ng vũ khí là bao nhiêu và số ng& i tham đ& đ&ng dây này? C&a t& ch&c nào?

M&i phút sau, t&u đ&i t& t&u. Vì hang đ&ng ăn sâu trong núi, không th& tiêu di&t h&t n&u ch&t n công bên ngoài. Các đ&n v& khác cũng đang bao quanh tr&c và sau núi. Trung Tâm số chỉ vi&n m&t phi đ&i tr&c thăng AH-64 Apache đ& t&n công c& hai c&a hang. N&u số c kháng c& l&n, trung tâm số g&i các lo&i F mang bomb bunker*3 y&m tr& sau.

Trong khi ch& đ&i chúng tôi di chuy&n vào v& trí ph&i h&p. M&t tôi không r&i m&c tiêu. Bên đ&i m&t toán ng& i số p hàng m&t, l&ng l& tr&c và sau đ&y nh&ng thùng số t to và dài b&t đ&u xu&t hi&n. Chúng tôi nóng ru&t. Có th& là nh&ng air-missile SA-7B hay SA-14, đ& di chuy&n. C& đoàn kho&ng hai m& i ng& i đã b&t đ&u đi vào c&a hang. Tr&i i! Không khéo h& số m&t hút trong &y hay c& th& số khó đây. C&n ph&i t&n công ngay. Nhi&u h&ng súng ch&ia ngay v& phía h&.

Trong phút ch&c, t&ng máy bay v&n vũ ngay trên đ&u. C& ch&c chi&c đèn c&c m&nh sáng r&c nh& ban ngày. Có t&ng loa kêu g&i đ&u hàng. Phía đ&ch b& ch&y tán lo&n. Có k& ch&y th&ng vào hang, có k& tr& đ&u súng ch&ia lên b&n máy bay. Nh&ng chi&c Apache đ&o vòng vòng. Chúng tôi n& súng b&n đ&ch. H& bu&ng súng, thân xác ngã v&t ra. Tai tôi không nghe th&y gì.

Ti&ng n& ch&t chúa, liên t&c. Trên không, máy bay n& nh&ng chi&c rocket AGM-114 Hellfire bay li&ng vô hang. &m. &m. Nh&ng t&ng n& l&n, m&t đ&t rung rinh, l&a v&t sáng chói và nh&ng lu&ng khói đen b&c lên cu&n cu&n. Tôi xoay nòng súng b&n nh& di&n vào nh&ng lùm b&i g&n c&a hang. Không th& đ& chúng b&n t&a máy bay vì h& đang bay r&t th&p.

Khi tr&n công phá k&t thúc, tôi đi xu&ng đ&i coi. Xác đ&ch ng&n ngang, không bi&t tên nào do tôi b&n ch&t. Nh&ng k& này m&t mũi bình th&ng, nh&ng gi& đã là nh&ng cái xác vô tri. N&u số ng, có th& có m&t ngày nào đó dám tôi m&i h&n u&ng café trên đ&ng ph& Baghdad . Xem chán, tôi vào hang đ&ng, nh&ng b& ch&n l&i. Ng& i ta đang đ&a nh&ng chuyên viên vũ khí t&i đây. Cũng có th& có mìn hay ch&t n& t& h&y đã đ&c g&i số n.

Đ&n v& tôi đ&c l&nh tr& v&, tuy cu&c hành quân v&n còn t&p di&n. V& sau quân đ&i ph&i khóa kín biên gi&i Iran , Syria ngăn ch&n vũ khí đ& vào Iraq .

Đang ra khở i Basra

Tác Giả: Nguyán Thá Tháo An

Chúa Nhật, 11 Tháng 7 Năm 2010 16:13

Tá mùa Xuân năm 2004, tá chác Al-Qaeda vái Musab-al-Zarqawi, dân quân vũ trang Mahdi cáa phái Shi'a, phe giáo sĩ Al-Sadr, tá chác tán công đá đái kháp nái. Trong đá Musab al-Zarqawi là tên kháng bá kinh hoàng nhát. Hán dùng kiáu hành hình thái tháng cá, láy lái gám Sinbab chát đáu tát cá các con tin ngoái quác đá áp lác Má rút quân vô đáu kián.

Các nán nhân trác khi chát đáu sá hái. Nháng nháng ngái cháa bá bát, cháa bá chát đáu, cháa sá. Thá giái Hái giáo kháp nái cũng phán đái. Al-Zarqawi bái nhá Hái giáo. Hái giáo không man rá nhá Zarqawi. Phái cháng Má kiáu khác. Lác láng vũ trang Sunni tá chác phán công mánh má Fallujah bát đáu tháng 3 năm 2004, giát bán nhân viên an ninh cung cáp láng thác cáa tá chác Blackwater. Há cát bán cái xác vào mát chiác xe, diáu lê kháp phá pháng Iraq. Chá ý rán đáe buác Má rút quân. Nháng cách đá thát bái. Ngái ta nhìn tháy tá chác Sunni đã man, cán phái tiêu diát. Trán đánh đám máu vái Sunni là trán 46 ngày đám ở Fallujah. Ngái Má so sánh vái trán Má ở Thân Huá năm 1968. Má mát 95 binh sĩ, và đách bá lái 1,350 xác chát đá mái sác tác nhá Chechnyan, Iran, Syrian,... ở Ráp,..... Sau tháng 11 năm 2004 trá đi, tình hình có vá láng xuáng.

Ngái Iraq xoay qua cháng Má theo kiáu khác: Kiáu Viát Nam. Trong chián tranh Viát Nam, ngái Má “thua” không phái trên mát trán quân sá, mà “thua” trên mát trán tâm lý. Chián tranh tâm lý má ráng. Phong trào phán chián, nháng vá Má Lai đá cá khai thác triát đá. Các tá chác cháng Má, tá chác nhân quyán đáa nhau tá cáo nháng vá vi phám nhân quyán. Nái tiáng nhát là cô Lynndie England và anh lính Charles Graner cáa trái tù Abu-Ghraib. Bác hình nái tiáng tình tá nhát cáa há là bác hình lát truáng sáu ngái tù và bát há cháng chéo nhau xáp thành hình Kim Tá Tháp. Thá giái i phán ná, ngái Má phán ná, lính Má phán ná, chính quyán Má rát phán ná, nháng tôi không... phán ná.

Tôi nghi, cáp tình nhân này đán ở ? Há không biát hành đáng váy là vi phám nhân quyán, vi phám quân ká à? Tù nhá chái. Há biát, nháng ván làm. Và ai là ngái đáng đáng cháp hình cho há đáy? Mát nhân vát thá ba. Rá ràng đây là mát vá vi phám nhân quyán có đá máu. Cáp Lynndie và Charles đã lãnh bao nhiêu tián? Khác vái vá Má Lai, tòa án quân sá Má làm rùm beng chuyán này. Há xá nháng và tuyên bá sá lái hát các vá vi phám nhân quyán ra công lý.

Cuái năm 2005, chúng tôi đá cá lánh đáu vá mián Nam. Má i lám ngàn quân nhân canh giá an ninh cho các tháng phiáu. Tát cá các tá chác, giáo phái, phe phía cháng tác, ghét Má hay thân Má đáu đá cá mái tham chính. Tát cá do ngái dân quyát đánh báng lá phiáu. Ông Bush tin, vá i cách này, mái ngái đáu có mát trong chính quyán, ngái dân sá quyát đánh chính thá cáa há. Chúng tôi nghĩ, ông Bush lám. Má i phe nhóm đáu không có ý đánh háp tác tham chính, mái mát phe đáu muán giành láy đá cá quyán cai trá và tiêu diát đá i láp. Há muán dùng bàn tay sát nhá Saddam. Há cháng Má vì Má không đá đáu đá xáy ra.

Đi ra khỏi Basra

Tác Giả: Nguyán Tháo An
Chúa Nhật, 11 Tháng 7 Năm 2010 16:13

Sau buổi chiều, người Iraq mở hàng loạt trận mìn. Họ tiêu diệt nhau tàn tình. Người Sunni xúng búng vào chỗ búa người Shi'a, 65 người chết. Người Shi'a ném bom vào đám người Sunni, 124 người chết. Người Sectarian (không biết từ đâu tới) đánh bom vào thánh đường Al-Askari của người Shi'a ở Samarra, 165 người chết.

Người Sunni lái xe bom lao thẳng vào lãnh đạo Sadr giết chết 215 người. Con số người chết tăng đều như người ta nhân các giải đấu cđc lotto hàng tuần. Đây chỉ là khúc dạo đầu cho một cuộc chiến chiến tranh lại.

Đầu năm 2007, ông Bush tuyên bố tăng quân, tăng chi cho cuộc chiến Iraq. Mặc, trong khi người ta phẫn chí chiến tranh. Tình hình Iraq không thuyên giảm, hàng cũng không rút quân. Tình thế thoái lui nguy nan. Muốn rút, một cuộc chiến chiến chiến sự xảy ra. Tàn khốc còn hơn thế Saddam và chiến tranh hiện tại. Người Iraq giết người Iraq. Và mọi tội lỗi sẽ đổ lên đầu người Mỹ.

Giấc mơ của nhân dân Iraq giờ ngậm ngùi chực chờ ban ngày. Mọi hận thù sắc tộc, tôn giáo gì đó là hàng rào của thù địch có thể sẽ kéo dài cho tới ngày tận thế. Đang minh các nước cđc rút quân về. Người Anh cũng bắt đầu giảm quân ở căn cứ Basra.

Tiêu đoàn tôi được lệnh di chuyển tới Samarra tới Basra. Khi ngang qua Baghdad chúng tôi được viếng thăm đô, thăm thành phố trong 48 giờ. Nhưng người không đi, họ ở lại trong đêm, chờ ra ngoài khi có nhiệm vụ. Baghdad là thành phố của hàng loạt, phá hoại, bắt cóc, của "road bomb" và "tấn sát". Bởi đây là nơi gây nhiễu tin vang, lý thành tích dân chúng. Hàng ngàn người chết, tiêu diệt tôi quy định ra ngoài. Việc thăm xã Ngàn Lũy Đêm là đi vào tận chiến tranh.

Chúng tôi mặc quần áo phở, quần áo súng ngắn, máy ảnh, rời ra đường. Baghdad là nơi, người đông, có con sông Tigris bắc ngang chia thành hai khu vực. Thành phố nhà cửa dinh thự, kiến trúc công phu rất đẹp, khu dân cư tập trung đường phố, và đường xá xây dựng rất đẹp. Hàng ngàn người trẻ tuổi, đa số trung niên người già ăn uống theo truyền thống. Đàn ông mặc thawbs (áo dài chàm chân), đội mũ kufiyah (mũ úp) hoặc gutra (khăn trùm) có egals (vòng đeo quanh cổ). Đàn bà mặc abaya (áo đen trùm kín thân người), đeo quần khăn choàng kín.

Người dân, thành phố Ted hỏi tôi, "Thành phố nào thay đổi của con gái Iraq đi giày cao gót đầu tiên, tao tin \$100 dollars."

Có vẻ như ồn ào, chiến tranh. Giờ thì thành phố yên tĩnh. Hàng ngàn người ra. Bởi tôi chú

Đi ng ra kh i Basra

Tác Giả: Nguy n Th Th o An
Chúa Nhật, 11 Tháng 7 Năm 2010 16:13

---

m t vào chân t i con gái. Th t đáng kinh ng c. Lòng vòng nãy gi , th y h n trăm đ a, ch ng có m ng nào mang giày cao gót c . Mà đàn bà đ p là nh giày cao gót. Giày cao gót làm dáng đi y u đi u, m nh mai.

Bây gi tôi ch t hi u ra, trông con gái Iraq không có nét đ u dàng, m m m i là b i t ng đi ch c n ch, h i gi ng t ng đàn ông. Đã v y, khăn áo kín mít, trông nh nh ng con qu di đ ng, ch ng có gì h p đ n. Vòng qua nhi u đ ng ph , c thành ph ch có m t lo i cây duy nh t là cây Chà là. Chúng tôi l n qu n kh p n i, đ ng ph Iraq r t đ l c, nhà c a cây c i các n i đ u gi ng nhau. Chi n tranh, kh ng b , bom n làm kh p n i tiêu đi u. Iraq ít có nhà hàng, quán xá, café... nh các thành ph khác. Ti p xúc ng i dân ở đây cũng đáng ng i. H s b nghi ng , b tr thù. Chúng tôi cũng s h i trúng nh ng ng i ô m bom t sát.

Chúng tôi quy t đ nh tr v khu trung tâm, vi ng dinh Saddam. Nghe nói, Saddam cũng chán đàn bà trùm chăn, trong dinh treo toàn hình Marilyn Monroe vén váy. Nh ng mà Saddam có t i 23 cái dinh, luân phiên ng m i ngày, v y cái nào m i có hình các ki u n Hollywood kh a thân, tr ng.

“Mày t ng Saddam có dành m t cái dinh đ tu ch c?”

C b n c i s ng s c.

Chúng tôi quay l i con sông Tigris , băng qua c u. T i đ u c u này, năm đó, khi ti n vào Baghdad , s đoàn 3 đ đ ng l i m y ngày ch l nh. Ng i ta đ i m t s th a thu n bùng súng c a l c l ng V binh Fedayeen trung thành v i Saddam, đ tránh nh ng t n th t nhân m ng không đáng có. Lúc đó Baghdad có tin đ n, M h t đ n. M t s tay súng l p lô c t phòng th ngay trên đ ng ph , dùng AK-47 ch ng xe tăng M1Abrams. Trong chi n tranh đôi lúc cũng khi n ng i ta ch t vì nh ng tin đ n nh m nh nh th .

B n m i tám gi ở Baghdad qua mau, đ n v g p rút chuy n quân xu ng Basra . Cách 55 đ m v phía Nam Baghdad là thành Babylon . Đoàn quân xa ch m ch m qua khu v c này. Thành Babylon c x a, r ng t i m i cây s vuông, n i cách đây g n ba ngàn năm ng i ta đã xây đ ng đ n đài cung đ i n cao ng t đ lên tr i. Năm 1258, H t T t Li t đã đ n đ i quân Mông C đánh chi m m t n a Châu Âu, r i tràn qua Iraq . L ch s ghi, ng i Mông C đi t i đầu, cái gì không c p đ c là phá h y. Kinh sách không đ c đ c đ u b đ t, k c nh ng th v ki n trúc, y h c, thiên văn. Ng n l a đ t cháy thành Babylon và t t c sách v h n ba tháng m i t. Dân trong thành cũng ch t s ch. Ng i Mông C đã tiêu h y c m t n n văn minh c x a, phát tri n r c r nh t c a loài ng i. Bây gi , g ch đá ng n ngang, ph tích tang th ng, khi n chúng tôi không kh i ng m ngùi.

“Ôi, bên b sông Euphrates

Thành Babylon đ nát

Mà ta còn ng i đây

Đàn đã l lên đây

K thù còn b t hát,

Đi ra khỏi Basra

Tác Giả: Nguyán Tháo An
Chúa Nhật, 11 Tháng 7 Năm 2010 16:13

Ngái ca vá Zion
Làm sao ta hát đác
Bài ca trên đát lá...”
(Psalm 137)

Nháng máe, đáng láng nái Iraq phái thù Máng Cá mái đáng. Đáng náy, há đái thù Má. Tái nghĩ, cá thá bát đáu do mát sá hiáu lám náo đá . Năm 1927, khi ngái Anh phát hián má đáu & Kirkuk , lán đáu tián khoan giáng, mát tai nán kháng khi pá đá xáy ra. Đáu bán mánh vá phun cao nhá mát thá nham thách vát ra tá trong miáng núi láa. Ngán cao tái 15 mát, đáu trán nhá lá tá. Chá cán mát que diám cá thánh phá sá ra tro. Sau chán ngáy, ngái Anh mái đáp tát đác cáng náa. Mác dù đá là mát tai nán, nháng ngái Iraq ván ngá, đá là mát đán mát. Chá cá tá ý khai thác đáu. Ká thuát khoan đáu, xáa nay ván đác giá kán nhá mát thá bá mát quác pháng. Đán quán xa theo quác lácháy tháng xuáng Basra . Cháng tái vát qua nhiáu khác sông, há vá đám láy. Nái đáy là bánh nguyán tráu phá nhát cáa Iraq , nháng đát đái kháng máu má. Cá lán phán tháa, gán đám cá lau sáy, cá nái cá nháng hàng Chá là ráp báng nhá hàng đáa cáa Bán Tre. Váng cán cái váy mà là cái nái cáa con ngái ? Tháy tá cáa loài ngái, đáu tích ông Abraham đá táng sinh sáng nái đáy. Váng đát ngháe dán khá, náng dán & đáy đái xuáng thá, & láu vái, cháng cá ai cát nái mát căn nhà.

Báy giá là tháng Sáu, trái váo Há. Nhiát đá 120F, Iraq trá thánh mát cái lò náng kháng lá. Náng rát mát, ráp da. Cháng tái báng qua mát khu sa mác. Giá bát đáu nái lán. Bá chá huy báo đáng, khoáng mát tiáng náa sá cá báo. Báo sa mác đán bát ngá vá qua cáng trong cháp mát. Cháng tái đáng lái vá chá đái. Nháng tám bát, láu, ponchos đác tráng đáng tái đá. Cháng tái phá lán nháng vũ khí, đán đác vá bát chát các náng sáng. Cá nhán đáo mát ná, vá chui váo xe tráu ná. Hán mát tiáng sau, báo rá. Tiáng giá rát nhá xá láa tán trán cao, rái báo & má má xá tái. Mát con sóng máu váng cuán cuán cuán tung đát cát ngán ngát lán qua sa mác. Cháng tái khám đáu xuáng, đát cát đá xuáng mánh láp đáp nghe nhá tiáng máa ráo. Khi trái im báo, cháng tái đáng lán, rá cát, nhìn ra xa. Mát đát nhá mái thay da, mát máu cát mái tinh khô trái dài ngát tán chán trái.

Cách Basra hán 46 đám, cháng tái đáng lái ngá. Lán đáa nhau nháy ào ào xuáng, cháy váo làng. Đáy là Al-Qurnah, Ván Đáa Đáng cáa Adam vá Eva, tháy tá cáa loài ngái. Tát cá kinh thánh vĩ tá, trong ván Đáa Đáng đáy cây trái vá bát ngát háng hoa, duy chá cá mái mát thá Trái Cám cáa cây Tree of Life là kháng ăn đác. Ai ăn Trái Cám sá bá đái ra ván Đáa Đáng, tá tráng trát đá nuái thán, rái sá giáa vá chát. Nháng Eva hàng ngáy nhìn quá Cám trán cây vá thác mác. Satan đá đá, Cháa cá má ăn vì ăn Trái Cám con ngái sá tháng mánh nhá Cháa, sá làm đác nháng đáu Cháa muán làm. Eva cán ngay mát miáng vá náng dánh mát trái cho Adam. Ăn xong, khi đán trác Cháa, lán đáu tián Adam báng mác cá vì tháy mánh láa lá. Cháa biát hai ngái đá phám đáu cám nán đáy há ra khái ván Đáa Đáng...

Báy giá, tái cáng muán cháy tái xem cây Tree of Life, báng cách náy hay cách khác, tái sá trám cán mát Trái Cám. Xin Cháa háy đáy tái ra khái Ván Đáa Đáng hay nái đáng hán đáy tái ra khái Iraq, trán xa cuác chián náy. Tái cháa muán chát, nhát là chát & mát đát nác kháng cá dáy má má náo vái tái. Nháng khi váo làng, tái tháy mát đám đáng chám nhám chá đái đá cháp hánh đái cây Tree of Life. Mát gác cây sá sá kháng cá lá, đáng giá nháng cánh khô hiám hác nái bát đái trái xanh.

Tháng 7 năm 2007, 441 lán Anh thuác nhám Danish rái Basra . Đáy cá lá là nhám thá chán rái trái. Nháng chiác trác tháng bác há rái căn cá. Tái ngá lán báu trái nhìn cho tái lúc đáu trác tháng mát đáng. Tái thám cá mát ngáy tái cáng bay báng đá ra khái váng đát Basra . Cháng tái đáng quán gán căn cá Anh. Nái náy là ngái ô báo vá Basra , báo vá các giáng đáu

Đang ra khở i Basra

Tác Giả: Nguyán Thá Tháo An

Chúa Nhật, 11 Tháng 7 Năm 2010 16:13

và hß thßng dßn xußt, hß thßng khí đßt quan trßng cßa Iraq . Ngoßi i trß thß đô, đây là thành phß lßn nhßt Iraq , dân sß mßt trißu rßi. Basra còn nhißu ngành hóa hßc, công nghißp khác. Chß nói vß dßu, Iraq đã cung cßp 20% năng lßng cho thß gißi. Trong cußc chißn vßi Iran năm 1980, do lßng đßnh sai, Iraq đã bßt ngß tßn công và bao vây nhißu làng mßc Iran , tiêu dißt hàng trăm binh sĩ. Nhßng sau đó Iran tßp trung lßc lßng phßn công, đánh thßng vào Basra, gißt chßt hàng ngàn lính Iraq, phá hßy hß thßng dßn dßu cßa Basra. Tuy vßy, Saddam vßn tuyên bß chißn thßng. Đß bù đßp chißn phí và thißt hßi chißn tranh, Saddam quyßt đßnh cßn phßi nâng cao giá dßu gßp bßn, năm lßn. Thß gißi phßi trß giá cho nhßng sai lßm cßa Iraq . Nhßng Kuwait , mßt qußc gia kß cßn Basra vßn bán dßu vßi giá rß. Saddam lên án Kuwait phá giá dßu. Hßn nßa mß dßu Kuwait có mßt phßn nßm đßi i lòng đßt Iraq . Năm 1990, Iraq xua quân xâm chißm Kuwait . Cß thß gißi nßi gißn. Mß và đßng minh đánh vào Iraq . Trßc khi rút quân, Saddam ra lßnh đß hàng trißu thùng dßu xußng vßnh Persian và đßt 700 gißng dßu cßa Kuwait . Đßu năm 2003, đß tß thß Basra , Saddam cũng ra lßnh qußn mìn dßy đßc chung quanh 400 gißng dßu cßa Basra . Nhßng ngßi i Mß mua dßu bßng dollars, hß không bao giß đi đßt tißn, dù là tißn cßa ngßi i khác. Mß bao vây gißng dßu, lính Iraq cũng không thß ußng dßu đß chißn đßu. Hß lßc tßc theo nhau kéo cß trßng.

Chißn tranh kéo dài đßn mßt mßi. Đß áp lßc nßc Mß rút quân, khßi i Rßp dùng đß mßi cách tăng giá dßu. Thß gißi bßt đßu bßc vào thßi kß khßng hoßng năng lßng. Giá dßu nhích đßn. Chính phß mßi cßa Iraq đã thßa thußn ký hißp khai thác dßu vßi Mß, Anh, Trung Qußc. ßc mß kßt thúc cußc chißn là ßc mß chung cßa tßt cß mßi ngßi i. Hßn thß nßa, nó là nßi hy vßng lßn nhßt cßa nhßng ngßi i lính, nhißu khi còn vui hßn nißm vui chißn thßng.

Ngày 10 tháng 9 Tß lßnh chißn trßng Iraq General David Petraeus tuyên bß, Hß năm tßi sß rút 30,000 quân sß. Ông Bush cũng hßa, cho phép 5,700 quân nhân tß các đßn vß đßc vß đßn Giáng Sinh. Chao ßi! Chúng tôi nhßy cßn vì sung sßng. Nißm vui nhß đßc ngßi trên mßt tßm thß m thßn cßa xß sß Aladin bay lßn ra khßi nßi đây.

“Kß này vß, tao sß đi hßc trß lßi.” Thßng Ted nói, nó vào lính đß đßc hßng hßc bßng toàn phßn.

“Tao sß ßng cß nghß viên thành phß.” Michael Tea, đúng là con nhà nòi, ba nó là Thßng nghß sĩ.

“Tao sß lßy vß và đß mßt chßc con.” Edward tuyên bß thßng thßng.

Tßi tôi hß nhau thßi nó. “Ê, mßy mußn quân đßi phá sßn vì đám con cßa mßy à?” Ed cßi hô hß.

“Còn mßy?” Tßi nó quay qua tôi.

“ßc mß lßn nhßt cßa tao là đßc nhßp qußc tßch, rßi bßo trß gia đình sang.” Tôi cßi ngßng nghßu.

Cß bßn vß vai tôi, “Ô! Chuyßn nhß.” Chúng nó cßi khuyßn khích, “ Mßy sß đßc nhß ý.”

Hôm sau, đúng vào ngày thß Sáu, tißu đßi nhßn lßnh trßc. Tißu đßi trßng hußn thß, theo báo cáo Bßchß huy tuy cßng đß khßng bß gißm nhß, nhßng sß thßng vong do các vß tßn công vào mßc tiêu dân sß vßn còn nhißu. ß Baghdad 265 ngßi i, Kirkuk 450 ngßi i,... Dß báo, khßp nßi sßp có nßi chißn.

Tôi mßc kß nßi chißn. Cß gißt nhau đi. Saddam này chßt, sß có mßt Saddam khác lên thay. Còn tôi sß rßi khßi nßi đây, bßng cách này hay cách khác.

Chúng tôi bßn thßng, hai thßng trên lô cßt, hai thßng ß ngay cßng. Vai đeo súng, mßt nhßm ra xa, chúng tôi rßo bßc trßc doanh trßi. Đi lính, tôi ghét nhßt là đi tußn và canh gác. Nhißm vß chán chßt ngßi i. Mà trong phim mßy thßng lính gác đßu là mßy thßng chßt trßc.

Hai tißng đßng hß trôi qua. Trßi ßi, khát. Ußng bao nhiêu đi nßa, nßc cũng bßc thành hßi trong bßng. Tôi nhìn qua thßng Ted, mßt mßy nó khô khßc, đôi môi rßp, da đß bßng. Tôi tßng tßng,

chá cán bát tá láa ná sá bác cháy nhá cáy đáu cá sáng. Nhìn ná , tái tháng cá má đá cá tám tráng ngángá i lánh Má táng tham chián tái Viát Nam . Tái sao tái lá đá má hái vá máu tái chián tráng ngángá này? Vá láy táng tá do dán chá ? Hai phán ba thá giái kháng cá dán chá , đáu phái chá má i mánh Iraq ? Vá Saddam đá cá tái, sá háu vá khái giát ngángá i háng loát á? Má i mát nác thuác thá giái thá ba đáu cá mát tháng lánh đá o đá cá tái nhá thá. Hay vá đáu háa? Phong trào phán chián ná tái nác Má lán án, chánh phá đám sinh máng ngángá i lánh đá báo vá tái tián cho các háng đáu. Nháng muán káy kát hiáp các khai thác đáu, hay há giá đáu cá nhiáu cách, kháng nhát thiát phái má mát cuác chián. Tán phái cuác chián Váng Vánh lán I, sáu tuán lá , ngángá hát 61 tá dollars, buồn bán đáu háa đáu giáu mau thá ; chián tranh Váng Vánh lán II trong 5 nám tiáu hát 577 tá. Thá giái náoi, ngángá i Má đánh giác theo kiáu con nháa giáu. Nháng trong chián tranh Viát Nam , Má keo kiát đán mác đá kinh tám. Má chi 111 tá cho cuác chián 20 nám. Láy 111 tá chia cho 20, má i nám 5 tá rái. Vá trong thái ká cuái, quác hái Má đá tá chái 300 triáu dollars vián trá đá cáu láy đáng mánh.

Tráa đáng Ngá , mát trái đáng đáng đá nhá đáu. Tái đáng tá tay váo thánh cáng, ám chát kháu M4A4, đáy láa loái tái tán nhát, chá thiáu bá phán háng ngoángá i tuyán IRIS nhá đái đá cá nhiáu má. Cán cha tái, vá nháng ngángá i lánh mián Nam chá đáng cá dáng loái M1 Garant hay Carbine, bán táng phát đá cháng vái AK-47 tái tán, hián đái nhát Lián Xá . Dáng xe táng M41, thiát ván xa M113 đá dán trán đánh nháu vái T.54 cáa đách. Vá nháng ngángá i ta dái cho lánh mián Nam mát con dao cán trong trán tá chián. Má đán sau Tát Máu Thán, mián Nam má i đáng cá tiáp vián giái hán M.16 vá chián xa M.48. Nháng, đá quáa muán.

Ngángá i ta vái, chián tranh Viát Nam láa ná i tiáu thá vá khái tháa tá thá chián thá II, cáu các xáng vá khái Má bá thua lá. Chián tranh Iraq láa ná i thá nghiám nháng thá vá khái má i. Vá nháng ngángá i lánh mián Nam chát trong tay đáng mánh nhiáu hán trong tay đách.

Ôi! Viát Nam . Ôi cha ái! Nháng ngángá i tá sau chián tranh bá đáy đá chám tre, đán gá trán ngán vá bá xác trán nái ráng xa lá .

Nác mát tái rái, trái tim tái vá .

“Khát quáa.” Tiáng tháng Ted khán đá cá. “Nác đáu?”

Ná cháp chai nác suái cáa tháng Ed quáng xuáng, chuyán cho tái mát chai.

Kháng. Tái kháng khát. Nác á đáy náy. Nác mát tái rái nhá máa, vá tái đáng nhá mát táng giát mán mán trán mái nháng ngángá i ta nhá má ráu.

Tá xa, mát chiác xe ván tái xuát hián. Tháng Ted cháp áng nhán, quan sát. Ná náoi, xe giao sáa. Ná lui váo trong, ra sau cáng, láy máy rá mán. Tái cáng ngá qua áng nhán. Xe cháy báng báng. Tái nhán ra, tháng lái xe láa Abu gái đá , tái quán mát. Ná ván tháng giao sáa má i thá Hai, thá Năm. Nháng hám nay láa thá Sáu má. Ngáy thá Sáu ngángá i Hái giáo đáng loát ngángá , kháng cá ai lám viác váo ngáy náy. Tái dán mát váo áng nhán. “Trái ái!” Tái káu lán, gán đán cáng, má ná xá hát tác lác.

“Xe bomb.” Tái thát thanh káu. Kháng cán káp náa, tái lao ra vá phái trác, đáa kháu sáng

Đi ra khỏi Basra

Tác Giả: Nguyễn Thị Thọ An

Chúa Nhật, 11 Tháng 7 Năm 2010 16:13

---

nhóm. Trong trại, đến vài đang ăn trưa, hơn 400 lính đang ngủ đi ngủ trong đó. Nếu bạn, thật nguy hiểm. Có thể tôi bị thương hoặc sẽ chết. Bên thành Abu, xe vận lao tù. Không suy nghĩ nữa, tôi quyết định nhả trong nháy mắt.

Tôi bóp cò phóng lên bên đường ở khu M4, mất qua M203 bạn vượt ra ngoài hàng rào, đâm ngay thùng xe. Tôi nhìn thấy mất đường khói còn chĩa tan hàng. Mất tiếng nổ kinh hoàng rung chuyển mất đất. Lốp cọt rung rinh. Cát và đá mất mù. Mà quá, bỗng nhiên tôi thấy mình như hàng, bay lên, bay lên cao. Tôi nhìn xuống. Ôi, thân xác tôi kia. Tôi nằm bất động. Như ngơ như kim loại cứng đờ y ngơ. Chỉ có xe bomb nát như tiếng. Thành Abu mất xác.

Khi cả đến vài chĩa ra, tiếng xe cộ u thanh kêu inh ì. Họ nghiêng xác tôi lên. Cả tiếng đi khóc cuộn cuộn.

“Còn nọc còn tạt.” Michael đập đập tay vào xe cộ u thanh.

“Hãy cộ u nó đi.” Tôi nó gào lên, chĩa theo xe.

“Cộ u cái gì?” Tôi la lên, nhưng chúng không nghe. “Tao ở đây nè.”

Bây giờ, thấy giờ hai người. Tôi bất động mà chìm trong giấc ngủ. Đầu đây vắng vắng bài hát tôi yêu.

“... Trúng đến này. Ôi, sách nói sông núi rồi

Tôi trở về quê, trở về quê tìm tuổi thơ mất, năm nao...” *4

Cười cùng thì tôi cũng tìm được con đường ra khỏi Basra.

Nov. 10/2008